

PILAR VÉLEZ, *Catàleg del Museu de Llotja. Reial Acadèmia Catalana de Belles Arts de Sant Jordi. II- Escultura i medalles*, Barcelona, 2001.- 216 pàgs., amb figs. i làms. color i b/n (31 x 24 cm).

Enguany, s'ha presentat el segon catàleg dels fons del Museu de Llotja, dedicat a les col·leccions d'escultura i medalles. A cura de Pilar Vélez, Acadèmica i Directora del Museu Frederic Marès, aplega un total de 250 obres dels segles XVIII al XX, distribuïdes en dues parts diferenciades.

La primera, està dedicada al fons d'escultura i parteix d'una ordenació alfabètica d'autors, car tant el nombre d'obres com el seu abast cronològic ho permeten.

De l'etapa neoclàssica, de la qual el museu aixopluga la millor col·lecció d'escultura que es conserva a Catalunya, equiparable plenament al que es feia aleshores a Europa, sobresurten els noms de Damià Campeny, amic d'Antonio Canova, i d'Antoni Solà, president de l'Acadèmia de Roma, els dos grans representants de l'escultura catalana de la primera meitat del segle XIX. De fet, cal recordar que l'Acadèmia i l'actual Cambra de Comerç, hereves de la Junta inicial, conserven la col·lecció escultòrica més important de Damià Campeny, constituïda per un total de 27 peces de temàtiques profanes i de caràcter mitològic i allegòric.

El trànsit del neoclassicisme al romanticisme, hi és representat amb els noms de Francesc Bover i Salvador Gurri.

La segona etapa abraça des del romanticisme i el realisme fins al noucentisme i l'*art déco* dels anys vint, i fins a la guerra. Cal destacar Francesc Torras Armengol, Agapit i Venanci Vallmitjana, Manuel Fuxà, els germans Oslé, Eusebi Arnau, Emili Fontbona, Fidel Aguilar, Jaume Otero i Rafael Solanic.

De l'etapa de postguerra, sobresurten els noms de Josep Clarà, Enric Monjo o Frederic Marès, i de l'època contemporània, els de Josep Maria Subirachs, Domènec Fita, Marcel Martí, Joan Vila-Grau o Elisa Arimany, fruit del seu ingrés a l'Acadèmia.

Clou la primera part del catàleg un breu apartat d'obres anònimes, on s'hi relacionen aquelles de difícil assignació, tot i que l'autora planteja possibles atribucions o relacions amb obres molt pròximes. Finalment, es cataloguen les col·leccions de reproduccions en guix de llaceries islàmiques, que servien de model als alumnes de l'Escola, i de rajoles ceràmiques, amb obres d'Ignasi Bosch i Salvador Ripoll.

La segona part del catàleg es dedica a les medalles i les plaques commemoratives, materials que solen catalogar-se juntament amb l'escultura per la seva proximitat tècnica i artística.

L'Acadèmia en conserva tres col·leccions notables: una sèrie de models en guix de medalles, medallons i plaques d'Antoni Parera, autor destacat d'aquesta especialitat des del modernisme fins a la Guerra Civil; una altra sèrie de medalles del medallista actual Ramon Ferran, i les reproduccions en guix de les medalles renaixentistes, italianes i franceses més conegudes, de les quals es fa molt difícil saber-ne exactament la procedència. Tanmateix, es tracta de peces que evocuen, sens dubte, la finalitat didàctica del museu de reproduccions artístiques tan propi del segle XIX i principis del segle XX.

El catàleg de les obres va precedit d'un estudi que analitza la història de les col·leccions escultòriques del Museu, bo i que, atesa la manca d'inventaris i catàlegs d'aquest tipus d'obra, no és gens fàcil de seguir. A diferència de la pintura, no es conserva cap inventari ni catàleg dedicat exclusivament a l'escultura, equivalent al de pintura de l'any 1833, o a d'altres de posteriors.

Una part del fons escultòric es recull en la *Memoria acerca de la erección y progresos de la Junta de Comercio de Cataluña y de su Casa Lonja*, publicada l'any 1837, on Lluís Bordas dona notícia de l'edifici i d'algunes escultures que el decoren. Tanmateix, l'únic catàleg dels fons és el *Catálogo de las obras en pintura y escultura que existen en el museo de la Junta de Comercio de Cataluña*, editat l'any 1847, on, rere un total de 377 pintures, s'hi relacionen només 47 escultures.

Les escultures que custodia l'Acadèmia tenen una procedència ben diversa: d'una banda, hi ha les obres ingressades a través dels pensionats, bé com a conseqüència dels concursos per obtenir pensions a Roma, bé enviades un cop guanyada l'estada. D'una altra, les obres ofertes pels mateixos artistes ja consagrats o, més excepcionalment, contractades amb la Junta de Comerç, com en el cas de Campeny. A més, hom hi troba còpies de les grans obres de l'escultura clàssica, realitzades com a exercici pels mateixos alumnes, o bé adquirides a Londres o París amb una finalitat didàctica.

Seguint el disseny dels catàlegs de l'Acadèmia, el d'escultura i medalles també inclou, al final de cada part, un conjunt de làmines amb les reproduccions a color d'algunes de les obres més emblemàtiques de la col·lecció, així com un apartat, al final del volum, dedicat a la bibliografia i als índex d'autors, d'obres i de procedències.

Per a l'elaboració del catàleg, Pilar Vélez ha buidat sistemàticament l'Arxiu de la Junta de Comerç, conservat a la Biblioteca de Catalunya, i l'Arxiu de

l'Acadèmia, especialment els llibres d'Actes compresos entre els anys 1856 i 2000, tant de les Sessions plenàries ordinàries i extraordinàries, com de les Sessions de la Junta de Govern. Igualment, ha consultat els llibres d'Actes i de Complementació d'Actes de l'Arxiu de la Junta de Museus, relatius als dipòsits que el Consell Provincial d'Agricultura i Comerç, d'una banda, i la mateixa Acadèmia, de l'altra, feren als museus municipals d'art els anys 1904 i 1906, respectivament.

El catàleg d'escultura i medalles és el segon publicat per la Reial Acadèmia Catalana de Belles Arts de Sant Jordi i se suma al catàleg de pintura del museu, obra de Francesc Fontbona i Victoria Durá.

Els Catàlegs editats per l'Acadèmia són, sens dubte, una excellent eina documental que agilitza la gestió de les colleccions en el marc de la dinàmica museològica i les acosta als estudiosos i amants de l'art català dels segles XVIII, XIX i XX. Però, sobretot, constitueixen el substrat sobre el qual és i serà possible desenvolupar el pensament científic, en materialitzar una de les obligacions fonamentals de les institucions museístiques: la conservació i difusió dels coneixements associats a les colleccions que custodien.

LLUÏSA AMENÓS